

10. Η ΟΡΓΗ ΤΟΥ ΕΛΙΟΥ

ΕΔΑΦΙΟ ΜΝΗΜΗΣ: «Αλλ' όσον είναι υψηλοί οι ουρανοί από της γης, ούτως αι οδοί μου είναι υψηλότεραι των οδών υμών και αι βουλαί μου των βουλών υμών.» Ησαΐας 55/νε' 9.

Για τη μελέτη αυτής της εβδομάδας, διαβάστε: Ιώβ 13/ιγ' 28, 28/κη' 28, 32/λβ' 1-5, 34/λδ' 10-15, Ιεζ. 28/κη' 12-17, Ιώβ 1/α'-2/β' 10.

Και έτσι συνεχίζεται η λεκτική μάχη μεταξύ του Ιώβ και των τριών αυτών ανδρών, όπου κάποιες στιγμές λέγονται πράγματα βαθυστόχαστα, όμορφα και αληθινά. Πολλές φορές αναφερόμαστε σε λόγια του Ιώβ, του Ελιφάς, του Βιλδάδ και του Σωφάρ. Και αυτό επειδή, όπως είπαμε, είχαν πολλά καλά πράγματα να πουν. Όμως δεν τα είπαν την κατάλληλη στιγμή και υπό τις σωστές συνθήκες. Αυτό δείχνει την υπέροχη αλήθεια που βρίσκουμε στα εδάφια στις Παρ. 25/κε' 11-13, «Λόγος λαληθείς πρεπόντως είναι μήλα χρυσά εις ποικίλματα αργυρά. Ως ενώπιον χρυσούν και στολίδιον καθαρού χρυσίου, είναι ο σοφός ο ελέγχων ωτίον υπήκοον. Ως το ψύχος της χιόνος εν καιρώ του θερισμού, ούτως είναι ο πιστός πρέσβυς εις τους αποστέλλοντας αυτόν· διότι αναπαύει την ψυχήν των κυρίων αυτού.»

Δυστυχώς, ο Ιώβ δεν άκουσε τέτοια λόγια από τους φίλους του. Για την ακρίβεια τα πράγματα θα χειροτέρευαν αφού εμφανίζεται ένα νέο πρόσωπο για να τον επικρίνει.

Κυριακή 27 Νοεμβρίου

ΑΘΛΙΟΙ ΠΑΡΗΓΟΡΗΤΕΣ

Ακόμη και μετά την δυνατή έκφραση πίστης του Ιώβ (Ιώβ 13/ιγ' 15,16), η αντιπαράθεση επιχειρημάτων συνεχίστηκε πάνω σε σημαντικά θέματα όσον αφορά τον Θεό, την αμαρτία, τον θάνατο, την δικαιοσύνη, την ασέβεια, την σοφία και την προσωρινότητα της ανθρώπινης φύσης.

Τι αλήθειες λέγονται στα παρακάτω εδάφια;

Ιώβ 13/ιγ' 28.....

.....

Ιώβ 15/ιε' 14-16.....

.....

Ιώβ 19/ιθ' 25-27.....

.....

Ιώβ 28/κη' 28.....

.....

Σε όλα αυτά τα κεφάλαια η διαμάχη συνεχίζεται χωρίς καμία υποχώρηση. Ο Ελιφάς, ο Βιλδάδ και ο Σωφάρ, ο καθένας με το δικό του τρόπο, τόνισαν πως οι άνθρωποι παίρνουν αυτό που τους αξίζει στη ζωή και ότι ο Ιώβ τιμωρήθηκε δίκαια για τις αμαρτίες του. Ο Ιώβ από την άλλη συνέχισε να θρηνεί για τις δυσκολίες που τον βρήκαν και τόνισε πως τίποτε από αυτά δεν του άξιζε.

Στο τέλος, κανείς, συμπεριλαμβανομένου και του Ιώβ, δεν είχαν καταλάβει τι συνέβη. Πώς θα μπορούσαν άλλωστε; Μιλούσαν χωρίς να έχουν την πλήρη εικόνα των πραγμάτων, όπως όλοι μας άλλωστε. Εάν υπάρχει κάτι που μπορούμε να διδαχθούμε από το βιβλίο του Ιώβ είναι ότι ως άνθρωποι πρέπει να μιλάμε με ταπεινοφροσύνη για τον Θεό και τα σχέδιά Του. Μπορεί να ξέρουμε κάποιες αλήθειες, αλλά ορισμένες φορές δεν ξέρουμε απαραίτητα ποιος είναι ο καλύτερος τρόπος να εφαρμόσουμε τις αλήθειες που ξέρουμε.

ΣΚΕΨΗ: Δείτε γύρω σας τον φυσικό κόσμο. Πώς αυτό και μόνο μας δείχνει πόσο περιορισμένη είναι η γνώση μας ακόμη και για τα πιο απλά πράγματα;

Δευτέρα 28 Νοεμβρίου

Η ΕΙΣΟΔΟΣ ΤΟΥ ΕΛΙΟΥ

Από το 26^ο μέχρι το 31^ο κεφάλαιο ο Ιώβ, βλέπουμε την τελευταία απόκριση του Ιώβ προς τους τρεις φίλους του. Στην πραγματικότητα επαναλαμβάνει την πεποίθησή του: Τίποτα από όσα έπαθα δεν μου άξιζε.

Ο Ιώβ εκπροσωπεί όλους τους ανθρώπους που υποφέρουν χωρίς να το αξίζουν. Και η πιο δύσκολη ερώτηση είναι – γιατί; Σε ορισμένες περιπτώσεις η απάντηση για τις δυσκολίες είναι σχετικά εύκολη. Συχνά, οι άνθρωποι από μόνοι τους προκαλούν τις δυσκολίες. Αλλά υπάρχουν και περιπτώσεις όπως του Ιώβ που αυτό δεν ισχύει. Προς το τέλος του 31^{ου} κεφαλαίου, ο Ιώβ αναφέρεται στη ζωή του και στο ότι τίποτα δεν δικαιολογεί αυτά που του συνέβησαν. Έτσι, το κεφάλαιο τελειώνει με τα εξής λόγια, «Ετελείωσαν οι λόγοι του Ιώβ» (Ιώβ 31/λα' 40).

Διαβάστε Ιώβ 32/λβ' 1-5. Τι συμβαίνει εδώ και γιατί ο Ελιού κατηγορεί τον Ιώβ και τους άλλους άνδρες;

.....
.....
.....
.....
.....
.....

Εδώ για πρώτη φορά, γίνεται αναφορά στον Ελιού. Προφανώς άκουσε τους διαλόγους τους, παρότι δεν μας αναφέρεται πότε ακριβώς εμφανίστηκε. Θα πρέπει να ήρθε κάποια στιγμή αργότερα γιατί δεν αναφέρεται όταν οι τρεις φίλοι πήγαν να δουν τον Ιώβ. Αυτό που ξέρουμε ωστόσο είναι ότι δεν έμεινε ικανοποιημένος από τα λόγια που ειπώθηκαν. Για την ακρίβεια, σ' αυτά τα πέντε εδάφια αναφέρεται τέσσερις φορές ο «θυμός» του γι' αυτά που άκουσε. Στα επόμενα έξι κεφάλαια, ο Ελιού δίνει την δική του εξήγηση στα ζητήματα που σχολιάστηκαν από όλους όσον αφορά την δυστυχία που βρήκε τον Ιώβ.

ΣΚΕΨΗ: Στο Ιώβ 32/λβ' 2 διαβάζουμε ότι ο Ελιού θύμωσε με τον Ιώβ γιατί «εδικαίονεν εαυτόν μάλλον παρά τον Θεόν», μία παρερμηνεία της πραγματικής θέσης του Ιώβ. Πόσο προσεκτικοί πρέπει να είμαστε με τον τρόπο που ερμηνεύουμε τα λόγια των άλλων; Πώς μπορούμε να μάθουμε να ερμηνεύουμε σωστά τα λόγια των άλλων και όχι να τα παρερμηνεύουμε;

Τρίτη 29 Νοεμβρίου

Ο ΕΛΙΟΥ ΥΠΕΡΑΣΠΙΖΕΤΑΙ ΤΟΝ ΘΕΟ

Πολλά έχουν γραφτεί για τον Ελιού και την ομιλία του, και ορισμένοι πιστεύουν πως η ομιλία του άλλαξε τη ροή του διαλόγου. Ωστόσο, δεν φαίνεται να προσθέτει κάτι νέο. Αντιθέτως, φαίνεται να δίνει τα ίδια επιχειρήματα με τους άλλους τρεις στην προσπάθειά τους να υπερασπιστούν τον χαρακτήρα του Θεού απέναντι στην κατηγορία για αδικία όσον αφορά τις συμφορές του Ιώβ.

Διαβάστε Ιώβ 34/λδ' 10-15. Ποιες αλήθειες αναφέρει εδώ ο Ελιού; Πώς παραλληλίζονται με τα λόγια των άλλων ανδρών; Αν και αληθινά, γιατί δεν άρμοζαν τα λόγια του στην παρούσα κατάσταση;

.....
.....
.....
.....

Αυτό που βλέπουμε στα λόγια του Ελιού, όπως και στους άλλους άνδρες, είναι ο φόβος ότι ο Θεός δεν είναι Αυτός που νομίζουν ότι είναι. Θέλουν να πιστεύουν στην καλοσύνη, στην δικαιοσύνη και στη δύναμη του Θεού, και έτσι αυτό που κάνει ο Ελιού είναι να αναφερθεί σε σχετικές αλήθειες για τον Θεό.

«Διότι οι οφθαλμοί αυτού είναι επί τας οδούς του ανθρώπου, Και βλέπει πάντα τα βήματα αυτού. Δεν είναι σκότος ουδέ σκιά θανάτου, όπου οι εργάται της ανομίας να κρυφθώσιν» (Ιώβ 34/λδ' 21,22). «Ιδού, ο Θεός είναι ισχυρός, όμως δεν καταφρονεί ουδένα· ισχυρός εις δύναμιν σοφίας. Δεν θέλει ζωοποιήσει τον ασεβή· εις δε τους πτωχούς δίδει το δίκαιον. Δεν αποσύρει τους οφθαλμούς αυτού από των δικαίων, αλλά και μετά βασιλέων βάλλει αυτούς επί θρόνου· μάλιστα καθίζει αυτούς διαπαντός, και είναι υψωμένοι.» (Ιώβ 36/λς' 5-7). «Τον Παντοδύναμον, δεν δυνάμεθα να εννοήσωμεν αυτόν· είναι υπέροχος κατά την δύναμιν και κατά την κρίσιν και κατά το πλήθος της δικαιοσύνης, δεν καταθλίβει. Διά τούτο οι άνθρωποι φοβούνται αυτόν· ουδείς σοφός την καρδίαν δύναται να εννοήση αυτόν.» (Ιώβ 37/λς' 23,24).

Εφόσον όλα αυτά είναι αλήθεια, τότε το μόνο λογικό συμπέρασμα είναι ότι ο Ιώβ έλαβε αυτό που του άξιζε. Τι άλλο; Ο Ελιού προσπάθησε να προστατέψει τη δική του αντίληψη για τον Θεό μπροστά σ' αυτό το τρομερό κακό που βρήκε έναν καλό άνθρωπο όπως ο Ιώβ.

ΣΚΕΨΗ: Έχει συμβεί ποτέ κάτι που να σας κάνει να φοβηθείτε για την πίστη σας; Πώς αντιδράσατε; Θα αλλάζατε κάτι;

ΤΟ ΑΝΕΞΗΓΗΤΟ ΤΟΥ ΚΑΚΟΥ

Και οι τέσσερις αυτοί άνδρες, πιστοί στον Θεό, ήρθαν αντιμέτωποι με το πώς να δώσουν λογική εξήγηση για την περίπτωση του Ιώβ που να συμφωνεί με την εικόνα που είχαν για τον χαρακτήρα του Θεού. Δυστυχώς, πήραν μία λανθασμένη θέση στην προσπάθειά τους να κατανοήσουν το κακό ή τουλάχιστον το κακό που έπεσε στον Ιώβ.

Η Ε. Χουάιτ κάνει ένα πολύ δυνατό σχόλιο πάνω σ' αυτό το θέμα, «Δεν είναι δυνατόν να εξηγηθεί η προέλευση της αμαρτίας κατά τρόπο που να δικαιολογεί την ύπαρξή της... Η αμαρτία είναι παρείσακτη και καμία δικαιολογία δεν μπορεί να βρεθεί για την εμφάνισή της. Είναι μυστηριώδης, ασύλληπτη. Να τη δικαιολογεί κανείς είναι σαν να την υποστηρίζει. Αν μπορούσε να βρεθεί αιτία ή να παρουσιασθεί λόγος που να δικαιολογεί την ύπαρξή της, τότε θα έπαυε να είναι αμαρτία.» Ε. Χουάιτ, Τ.Π.Σ. σ. 587,588.

Εάν στο παραπάνω απόσπασμα αντικαταστήσουμε τη λέξη αμαρτία με τον παραπλήσιο όρο «κακό», τότε θα έχουμε το εξής σχόλιο: *Δεν είναι δυνατόν να εξηγηθεί η προέλευση του κακού κατά τρόπο που να δικαιολογεί την ύπαρξή του... Το κακό είναι παρείσακτο και καμία δικαιολογία δεν μπορεί να βρεθεί για την εμφάνισή του. Είναι μυστηριώδες, ασύλληπτο. Να το δικαιολογεί κανείς είναι σαν να το υποστηρίζει. Αν μπορούσε να βρεθεί αιτία ή να παρουσιασθεί λόγος που να δικαιολογεί την ύπαρξή του, τότε θα έπαυε να είναι κακό.* Πολλές φορές, μπροστά σε μία τραγωδία οι άνθρωποι λένε, «Δεν το καταλαβαίνω», ή «Δεν είναι λογικό». Αυτό ήταν και το παράπονο του Ιώβ εξ αρχής. Υπάρχει λόγος που ο Ιώβ και οι φίλοι του δεν μπορούσαν να δώσουν κάποια εξήγηση. Το κακό δεν έχει εξήγηση. Εάν μπορούσαμε να το κατανοήσουμε, εάν ήταν λογικό, τότε δεν θα ήταν τόσο κακό και τόσο τραγικό, επειδή θα εξυπηρετούσε κάποιον λογικό σκοπό.

Διαβάστε Ιεζ. 28/κθ' 12-17 για την πτώση του Σατανά και την προέλευση του κακού. Πόσο κατανοητή είναι η πτώση του;

.....
Έχουμε ένα τέλειο ον, δημιουργημένο από τον Θεό, σε ένα τέλειο περιβάλλον. Είναι εξυψωμένο, πλήρης σοφίας, τέλειο σε ομορφιά, καλυμμένο με πολύτιμους λίθους, «χερούβ κεχρισμένον» στο άγιο όρος του Θεού. Και παρόλα αυτά, διαφθάρηκε και άφησε το κακό να το κυριέψει. Πόσο ανεξήγητο είναι το κακό που μόλυψε τον Διάβολο;

ΣΚΕΨΗ: Ποια είναι η δική σας εμπειρία με τον ανεξήγητο του κακού;

Πέμπτη 1 Δεκεμβρίου

Η ΠΡΟΚΛΗΣΗ ΤΗΣ ΠΙΣΤΗΣ

Σίγουρα οι βασικοί χαρακτήρες του βιβλίου του Ιώβ, ως απλοί άνθρωποι έβλεπαν «διά κατόπτρου αινιγματωδώς» (Α' Κορ. 13/ιγ' 12) και τη στιγμή που η κατανόηση τους για τον φυσικό κόσμο ήταν περιορισμένη, πόσο πιο περιορισμένη ήταν για τον πνευματικό. Είναι αξιοσημείωτο, ότι σε όλες αυτές τις συζητήσεις για το κακό, κανένας, συμπεριλαμβανομένου και του Ιώβ, δεν αναφέρθηκε στον ρόλο του Διαβόλου – την άμεση αιτία όλων των συμφορών του Ιώβ. Και παρά την πεποίθησή τους για το πόσο δίκιο είχαν, ιδιαίτερα ο Ελιού (δείτε Ιώβ 36/λς' 1-4), δεν μπόρεσαν να δώσουν λογική εξήγηση για τις θλίψεις του Ιώβ.

Πόσο λογική εξήγηση μπορούμε να δώσουμε για το κακό που βρήκε τον Ιώβ; Διαβάστε Ιώβ 1/α' -2/β' 10. Παρά τα όσα μας φανερώνονται, ποια ερωτήματα παραμένουν αναπάντητα;

.....
.....
.....
.....

Από τα πρώτα κεφάλαια μας δίνονται πληροφορίες που αυτοί οι άνδρες δεν γνώριζαν. Παρόλα αυτά, υπάρχουν κάποια ζητήματα που μας είναι δύσκολο να τα κατανοήσουμε. Από όσα είδαμε, η πιστότητα του Ιώβ έκανε τον Διάβολο να προκαλέσει τον Θεό. Άρα η πιστότητά του και η προθυμία του να είναι υπάκουος στον Θεό ήταν η αιτία όλων αυτών των συμφορών; Πώς είναι δυνατόν; Έτσι, πόσο δίκαια ήταν όλα αυτά που συνέβησαν στον Ιώβ και στην οικογένειά του; Στο μεταξύ, παρότι ο Θεός κέρδισε στην πρόκληση αυτή του Σατανά, ο Σατανάς δεν αναγνώρισε την ήττα του (Αποκ. 12/ιβ' 12), έτσι λοιπόν ποιος ο σκοπός; Και τέλος, παρά την αποκατάσταση του Ιώβ, σε τι έφταιγαν τόσο άνθρωποι που πέθαναν κατά τη διάρκεια της θλίψης του; Αν αυτές είναι κάποιες από τις απορίες που έχουμε εμείς, φανταστείτε πόσες περισσότερες είχε ο Ιώβ! Παρόλα αυτά, το πιο σημαντικό είναι να μάθουμε να ζούμε με πίστη, και όχι σύμφωνα μ' αυτά που βλέπουμε. Να εμπιστευόμαστε τον Θεό όπως ο Ιώβ, και να μην προσπαθούμε να εξηγήσουμε τα πάντα με την λογική. Ζούμε με πίστη όταν εμπιστευόμαστε και υπακούμε τον Θεό ακόμη και όταν όλα όσα μας συμβαίνουν φαίνονται παράλογο.

ΣΚΕΨΗ: Για ποια πράγματα πρέπει να δείξετε εμπιστοσύνη στον Θεό, ακόμη κι αν δεν τα κατανοείτε; Πώς μπορείτε να χτίσετε αυτήν την εμπιστοσύνη ακόμη κι όταν δεν έχετε απαντήσεις;

ΠΕΡΑΙΤΕΡΩ ΜΕΛΕΤΗ:

Σε μία συζήτηση γύρω από το θέμα της πίστης και της αιτίας, ο συγγραφέας John Hedley Brooke έγραψε για τον γερμανό φιλόσοφο Immanuel Kant (1724-1804) και την προσπάθειά του να κατανοήσει τα όρια της ανθρώπινης γνώσης, κυρίως σε ό,τι έχει να κάνει με τον Θεό. Για τον Kant, «το θέμα της δικαίωσης των έργων του Θεού για τον άνθρωπο έχει να κάνει με την πίστη και όχι με την γνώση. Για τη θέση του, ο Kant χρησιμοποίησε τον Ιώβ, που τα έχασε όλα, εκτός από την καθαρή συνείδηση. Είχε κάθε δικαίωμα να εναντιωθεί στη συμβουλή των φίλων του που προστάθισαν να εκλογικεύσουν τη δυστυχία του. Η δύναμη της θέσης του Ιώβ είχε να κάνει με τη σταθερότητά του σ' αυτά που ήξερε: τι σκεφτόταν ο Θεός όταν του έστειλε όλες αυτές τις συμφορές.» *Science and Religion*, σ. 207,208. Οι άνδρες αυτοί στο βιβλίο του Ιώβ, τώρα και ο Ελιού, νόμιζαν πως μπορούσαν να εξηγήσουν αυτά που συνέβησαν στον Ιώβ λέγοντας ότι οι θλίψεις του ήταν εξαιτίας των αμαρτιών του. Τι άλλο θα μπορούσε να ήταν πιο λογικό; Παρόλα αυτά ο συλλογισμός τους ήταν λανθασμένος, και δεν είναι απαραίτητο να γίνει αντιληπτό με τη δική μας κατανόηση το πώς λειτουργεί ο Θεός και ο κόσμος που δημιουργήσε.

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ ΓΙΑ ΣΥΖΗΤΗΣΗ:

1. Όπως είπαμε, σε κανέναν από τους διαλόγους δεν γίνεται αναφορά στον Διάβολο. Γιατί; Πόσο περιορισμένη ήταν η γνώση αυτών των ανθρώπων παρά τις αλήθειες που γνώριζαν; Τι μπορούμε να διδαχθούμε από την άγνοια τους σχετικά με τις αλήθειες που γνωρίζουμε;
2. «Όταν εμείς αναλαμβάνουμε να χειρισθούμε από μόνοι μας τα ζητήματα που μας απασχολούν, εξαρτώντας την επιτυχία από τη δική μας σοφία, επωμιζόμαστε φορτία που ο Θεός δε μας έχει αναθέσει, και προσπαθούμε να τα σηκώσουμε χωρίς τη βοήθειά Του... Όταν όμως πιστεύουμε ότι πραγματικά ο Θεός μάς αγαπάει και ότι θέλει το καλό μας, τότε θα παύσουμε να στενοχωρούμαστε για το μέλλον... Τότε οι σκοτούρες και τα βάσανά μας θα εξαφανισθούν, επειδή το θέλημά μας θα έχει αφομοιωθεί με το θέλημα του Θεού» Ε. Χουάιτ, Ε.Ο.Ο σ. 124. Πώς μπορούμε να διδαχθούμε αυτήν την εμπιστοσύνη και την πίστη; Ποιες επιλογές μας μπορούν να ενδυναμώσουν την πίστη μας, και ποιες να την αποδυναμώσουν;